Ը. ՏԱՐԻ 2105 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ԱՐԱՅ 4383—Հ. Տ. 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—Ն. Տ. 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1891—ՀԻՃՐ. 22 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1308 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԾԱ ԲԱԼԷ ՓՈՍՏԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑ Է ՈՒԶՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՖՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասցէով [illegible]	160
» » [illegible]	80
» » [illegible]	40
Դուրսեւոյ » [illegible]	200
» » [illegible]	100
Օտար երկրներէն տարեկան ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Գրաւոր գրեցուած յայտարարութեանց ամսական ծանրութեան վրայ և նեղագրութեամբ գրեցուած նամակներ համար դրուագի եռապատիկ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

Գ. ՊԱՅԻՍ, 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ուշադրութիւն կը հրաւիրենք երկու թղթակցութիւններու վրայ զոր հրատարակեցինք այս օրերս, մին Ա.ֆրթապէ, կիլիկեան այդ կարեւոր կեդրոնի արհեստական և ընդհանրապէս տնտեսական վիճակը նկարագրող, միւսն աւելի մանրամասն, Եգեսիայէ, պատմական այդ քաղաքին արհեստական և առեւտրական մէկ ամիսի վիճակագրութիւնը պարունակող։ Մեր Եդեսիոյ սոլորական թղթակից ապաքէն խնդակցութեան արժանի էյատուկ խնամով գրուած նամակացն համար որք եւրոպական ճշդրտապատում ձեւ մ'ունին, և տեղական ժողովրդեան վիճակին վերաբերով ընկերային ու տնտեսական իրողութիւնները միշտ թուանշաններով ճշդելու չափ խղճմտութեամբ գրուած են։

Շահեկան իրողութեամբք ու տեղեկութեամբք լի այս զոյգ մը գրութիւններն էրբեւ օրինակ կրնանք ներկայացնել մեր Պոլսեցի և գաւառացի կամաւոր աշխատակիցներուն։ Որպէս ուրիշ առթիւ ալ յայտարարած ենք, անհամ անլի նորավէպերն և թաղական ու վարժարանական վէճերու պատմութեամբ գրաւեալ թղթակցութիւնները զոր անընդհատ կ'ընդունինք՝ գրէթէ նոյնքան կանոնաւորութեամբ կը նետուին անպէտ թղթերու զամբիւղին մէջ։ Իսկ այն գրութիւնք որք՝ հեղինակութիւն թէ թարգմանութիւն, գրական թէ տընտեսական՝ շահեկան խնդրոց վրայ կը խօսին կոկիկ ոճով, սիրայօժար կը հրատարակուին միշտ։ Կը յաւելնք որ այս կարգի գրութիւնք դոյզն փոքրամասնութիւն կը կազմեն։ Կը գանգատուի թէ հայ վարժարանք գրական կրթութիւն կուտան։ Իրողութիւնն այն թէ ո՛չ իսկ գրական կրթութիւն կուտան։ Երբ շատ տարիներէ ի վեր պաշտօն ունենաք մայրաքաղաքին ու գաւառներէն իրարմէ բոլորովին տարբեր վիճակի տեր մարդոցմէ այլ մանաւանդ դպրոցէ եկած երիտասարդներէ ամեն տեսակ նիւթերու վրայ դրութիւններ ընդունելու և քննելու, առանց դժուարութեան կը հանդիպիք անսոյրժ եղրակացութեան թէ ո՛չ թէ հաշուական ու բնական դիտութիւնք, այլ նոյն իսկ աշխարհաբար գրելու արուեստը պէտք եղածին պէս չաւանդուիր մեր պոլսական ու գաւառական վարժարանաց մէջ։

* * *

Օրուան խնդիրն, Օսմ. Տէրութեան համար, Փոքր Ասիոյ տնտեսական թաքուն գանձերուն բացումն է բնիկ և եւրոպական ճարտարագործութեանց առջեւ։ Մեր շաբաթ աւուր թուով յիշուած էր Հանրային Պարտուց Վարչութեան անգլ. պատուիրակին դիտողութիւնը թէ Փոքր Ասիա, իբրեւ արմտիք արտադրող երկիր, կընայ յաջողապէս մրցիլ նոյն իսկ Ամերիկայի դէմ, եթէ թեթեւ երկաթուղեաց միջոցաւ իւր ներքին գաւառք յարաբերութեան դրուին ծովեզերայ հետ։ Մաք Քինլիի Օրէնքն և ընդհանրապէս ամերիկեան ազգին մաքսապաշտ հակումներն Եւրոպիոյ վրայ հարկ կը դնեն իւր դնմանց ու վաճառմանց համար ուրիշ հրապարակներ փնտռելու։ Ռուսական և ռումանական հրապարակները ձմրան ամսոյ մէջ կը փակուին, և եղած խնդրանաց չեն բաւեր։ Փոքր Ասիոյ դիրքն ոքանչելապէս կը յարմարի Եւրոպիոյ չտեւողանը լինելու։ Կայս. Կառավարութիւնն, որ մինչեւ վերջին ժամանակներս քաղաքական հոգերով պաշարեալ՝ միջոց չէր դտած տնտեսական խնդիրներուն ուշադրութիւն ընծայելու, այժմ կ'ըզդայ Փոքր Ասիոյ տնտեսական մեծ կարեւորութիւնն, և ուշի ուշով կը քննէ իրեն ներկայացեալ արտօնութեան խնդրագրերն որք Փոքր Ասիոյ կը վերաբերին։ Այս յաջող կերպարանափոխութիւն Փոքր Ասիոյ՝ կընայ մեր ազգայնոց եւս արդիւնաւէտ լինել, եթէ արձիւն դտնուին, եթէ հող ունենան, եթէ տեղական արհեստներուն մէջ, յորս ազգէն կը տիրապետեն ըստ մեծագոյն մասին, առաջինք լինին եւրոպեան կատարելագործութիւններ մուծանելու, ելն։ Շատ տարիներ չանցած, Սեբաստիոյ արմատաւոր ցորենագիրը անհուն դաշտը Սեւ ծովուն հետ երկաթուղոյ հաղորդակցութեան մէջ պիտի դրուի, գծին երկուց կողմանց վրայ դտնուող հողերուն արժէքը պիտի աւելնայ, և Սեբաստիոյ ընիր ցորենն որ Եւրոպիոյ մէջ իսկ կը դնահատուի և Մարսիլիա կը տարուի, աւելի շատ յաճախորդներ պիտի դտնէ, և միշտ շահաւոր դներով ձամբաներու և երկաթուղիներու շինութեան տրուած մշուն ղդալի է ուրիշ նկատմամբք եւս։ Օրինակի համար, ճարտարագէտ կամ երկրաչափ տեղացի երիտասարդներու բաւական մեծ խնդրանք կայ, և կ'երեւի թէ Փոքր Ասիոյ ներսերը լեղուագէտ երիտասարդներ մանր մունր պաշտօններ անպակաս պիտի դտնեն հնարիւ այս շինութեանց։ Իրաւ, պատանի մը իւր հացը ճարելու նպատակաւ չի ղրկուիր դպրոց։ Կրթուիլ պէտք է մարդ լինելու համար։ Բայց օգտակարագոյն կրթութիւնն այն է անշուշտ որ խմացական ու բարոյական հարկաւոր պաշարը տալով հանդերձ մեր զաւակաց, որպէս զի կատարեալ մարդ լինին, միանգամայն անոնց կը դիւրացնէ մերձեցումն այն ասպարէզներու յորս պիտի մտնեն օր մը՝ իրենց կեանքն ապահովելու համար։ Գիտութիւնք, չափական թէ բնական, անհրաժեշտապէս պէտք են մերինին պէս կոյս երկրի մը մէջ որ նոր կը բացուի եւրոպական շահագործութեանց առջեւ։ Արհեստաւորներ, հասարակ երկաթագործէն ու այլագործէն սկսեալ մինչեւ ճարտարապետ որ երկաթուղւոյ կամուրջներ կը շինէ, շահաւոր ասպարէզներ կը տեսնեն իրենց առջեւ երբ հանրային մեծ շինութիւնք կը սկսին։

Բայց մեք դառնանք Սեբաստիոյ ցորենաշատ դաշտերուն։

* * *

Մեր։ Օշէնրիւի մէջ «երկրագործ» ստորագրութեամբ հրատարակեալ յօդուած մը կը պահանջէ օտար երկիրներէն բերուած արմտեաց վրայ ծանր մաքս դնել՝ ի պաշտպանութիւն և ի քաջալերութիւն բնիկ երկրագործաց։ Առանց այսպիսի պաշտպանութեան մը, կ'ըսէ, մեր տեղային ճարտարութեան կարեւորագոյն ճիւղը բնաջինջ կործանման վտանգին ենթակայ կը գտնուի։

«Օսմ. Տէրութեան բնակչաց ինն-տասներորդ մասը մշակական գործերով կը պարապի։ Մեր միւս արհեստից ալ հիմն է երկրագործութիւն։

«Վերջին ժամանակներս այլ և այլ Տէրութիւնք պաշտպանողական մաքսեր հաստատեցին իրենց երկրագործական բերքերուն համար։ իսկ մեք (Թուրքիա) ազատ-փոխանակութեան սկզբունքն այնքան յառաջ տարինք որ մեր դուռները բաց թողուցինք օտար երկրաց բերքերուն առջեւ։ Օտար երկիրք լաւագոյն ճամբաներ, արհեստական գործիք և կատարելագոյն ծանօթութիւններ ունենալով, և մերինէն նուազ տուրք վճարելով, հեռաւանքն այն պիտի լինի որ՝ եթէ պաշտպան մաքսեր չհաստատենք՝ մեր արմտեաց համար ազատալի տագնապ մը պիտի ծագի։

«Դեռ քանի մը տարի յառաջ, մեր ցորեններ մեր նաւահանգստաց մէջ, օրինակի համար ի Փոքր Ասիա, միջին հաշուով նոյն դնով կը ծախուէին ինչպէս Ֆրանսական ցորենք Ֆրանսայի նաւահանգստաց մէջ։ Բայց դրան հետէ եւրոպեան այլ և այլ երկիրներ մուծեալ օտար ցորեններն 100 քիլոկրամին 5 էն 8 ֆրանք մաքսի ենթարկեցան, մեր ցորեններու դինը կիսոյին նուազեցաւ, և այս նուազումն սա իրողութեան վերադրելի է թէ ցորենք դրէթէ անմաքս կը մտնեն Թուրքիա։ 100 քիլոկրամ ցորենն հազիւ 12 ֆրանք կը արուի, և այս դին դեռ պիտի ինայ, հակառակ արտադրութեան նուազման, իբրեւ հեռաւանք վերջին ամայ աղէտներուն։ (*)

«Անցեալ տարի, ցորենի արտադրութիւնն ոչինչ էր, տասն ամիս տեւող չափազանց չորութեան բերմամբ, և սակայն բնիկ ցորենի վաճառման դինը չբարձրացաւ, քանի որ օտար ցորենք անմաքս կը մտնեն։

«Ինչ որ ցորենին համար ըսի, կը պատշաճի երկրագործական ամեն բերքերու։ Երկրագործն, իւր բերքերը շահաւոր դնով ծախել չկրնալով, անկարող կը լինի մշակութեան ծախուց տակալու և հողին վրայ դրուող բեռները վճարելու։

«Ուրիշ հետեւանք մը այն է որ նեղութեան և աղքատութեան կը մատնուի բարեկեցիկ դիւղացին՝ այլ ևս իւր մշակական աշխատութիւնները շարունակելու անկարող դտնուելով։ Երկիրը խոպան կը մնայ, և ծայրագոյն միջոցներու դիմել հարկ կը լինի՝ դանձելու համար տուրքը։»

Թողուած ադիրը կը պահանջէ ուրեմն պաշտպան-դրութիւն։ պէտք է ծանր մաքսեր դնել օտար երկիրներէն Թուրքիա մտնող ցորենին և այլ արմտեաց վրայ, դարի, հաճար, ալիւր, ելն։ Կը հարցունէ թէ ինչ պատճառկայ որ Ֆրանսական Խորհրդարանին հաստատած մաքսերուն չափ ծանր մաքսեր Օսմ. Տէրութիւնն ևս չհաստատէ քարտաւանաբարմտեաց վրայ։ Զէ՞ մի որ, կ'ըսէ, Ֆրանսա մեղմէ աւելի հարուստ է։ Կը յարէ թէ «ցորչափ մաքսային հին դրութեան ներքև կը գտնուէինք, Եւրոպեան Տէրութեանց հետ դաշնադիրք Օսմ. Տէրութեան կ'արդիլեին մաքսերը բարձրացնել։ Բայց այդ դաշնադրաց պայմանաժամն աւարտելուն պէս յուսալի է որ Օսմ. Կառավարութիւնն զգուշանայ երկրագործութեան վնասակար պայմանագրեր կնքելէ։»

* * *

Մեր երկրի մէջ հողագործութեան վիճակին վրայ Մր. Օշէնրիւի յօդուածագրին ըրած նկարագրութիւնը ճիշդ է։ Միայն պատճառն վրայ պիտի տարբերինք երմէ։ Ինք զոյս վիճակ կը վերագրէ ազատ-փոխանակութեան։ Այդ վիճակին դարմանն ալ պաշտպանութեան մէջ միայն կը տեսնէ ի հարկէ։

Մեր կարծիքն է թէ այդ ընդհանուր վիճակ աւելի ընդհանուր պատճառներու արդիւնք է, և մեր եզրակացութիւն է բնականաբար թէ մաքսերը բարձրացնել չի բաւեր նշանակեալ կացութիւնն բարեփոխելու։

Մաքսային պաշտպանութիւնն յառաջ, ուրիշ պաշտպանութիւններ եւս կան զոր կարելի չէ զանց ընել։ Օրինակի համար, հաղորդակցութեան միջոցներ։ Որչափ ալ ծանր մաքսեր դրուին օտար երկիրներէն Կ. Պոլիս եւ ուրիշ մի քանի գլխաւոր կեդրոններ մուծեալ արմտեաց վրայ, քանի որ ճամբաներու պակասութիւնը կայ, հողագործը կա՛մ հեռի տեղ չպիտի կրնայ ղրկել իւր արմտիք, եւ կամ, եթէ ղրկէ, փոխադրութեան ծախքն հայթայթելէն ետեւ քիչ բան պիտի մնայ իրեն։ Այն եւրոպեան երկիրք, օրինակի համար Ֆրանսա, որ օտար արմտեաց վրայ մաքս կը դնեն, դրէթէ ամեն նկատմամբք ի վիճակի կը դտնուին իրենց երկրագործները ճակատեցնելու օտար երկրագործաց դէմ ճամբաներ, մեքենաներ, և այլ զանազան միջոցներ, ամենայն ինչ կարեալ է իրենց երկրագործին համար, այնպէս որ մաքսի չնորհիւ գներու թեթեւ տարբերութիւն մը կը բաւէ շահաւոր գնով ծախել տալու Ֆրանսայի երկրագործական բերքերն։ Եւ մաքսային այդ փոքր տարբերութիւնը Ֆրանսայի ոչ-երկրագործ տարիք, արհեստաւոր, ճարտարագործութեամբ, վաճառականութեամբ և սեղանաւորութեամբ հարստացեալք, իբրեւ դիւրատար գոհողութիւն մը յանձն կ'առնուն ի սէր ազգային երկրագործութեան։

Ի մեզ բոլորովին տարբեր կը ներկայանայ խնդիրը։ Նախ պէտք է յիշել թէ զքաղաք ժողովրդոց համար հայը կենաց ամենամեծ պէտքն է։ Հարուստ ժողովրդոց համար այսպէս չէ։ Նոյն ազգին և նոյն երկրին մէջ, հացն աղքատին համար աւելի մեծ կարեւորութիւն ունի իբրեւ ման մնուցիչ քան հարուստին համար։ Մեր մէջ երկրագործական բերքերու վրայ ծանր մաքս դնել կը նշանակէ մեր ժողովրդեան աղքատացեալ մեծամասնութեան կերած հացն անհամեմատ սուղցնել, մինչ ժողովրդային այս մեծամասնութեան վիճակն այնպէս է որ Տէրութիւնն հացի դինն օրինադրած է, քաշին հինգ փարայիւ աւելցուցմամբ մը խնդիր կը յարուցանէ, և մինչեւ իսկ իբրեւ պետական խնդիր կ'զբաղուի Պեռական Խորհրդոյ մէջ։ Երբ հացն այսչափ մեծ կարեւորութիւն ունի մեր ժողովրդային մէջ և երբ հացի դինը քաղաքական նշանակութիւն մ'ունի, կարելի չէ ծանր յաւելում մ'ընել հացի գնոյն վրայ, որ անխուսափելի է եթէ ծանր մաքս դրուի արմտեաց վրայ։

Գիչ մը վերը Սեբաստիոյ ցորենին վրայ կը խօսէինք։ Եթէ երկաթուղի շինուի, Սեբաստիոյ դաշտն եղած ցորենին ամենամեծ մասն Եւրոպա կը դնէ, փորձ չէ որ Կ. Պոլիս չդնէ՝ սուղ գանելով։ Ոչ թէ Փոքր Ասիոյ ցորենքը [illegible] ներն արուեստական կերպիւ սուղցնելով Փոքր Ասիոյ ցորենները ծախել տանք, այլ ծովեզերք չեն հասնիր, ճամբայներու անդ ոհացուցիչ վիճակին բերմամբ։ Նախ այս վիճակին վերջ տանք, Նախ հոգ տանինք որ Փոքր Ասիոյ ցորենքը դիւրաւ և տպաշով հասնին ի ծովեզր, և երբ դարձեալ մեր բնիկ ցորենքը չկարենան տակալ օտար ցորեններու մրցման, այն ատեն ժամանակ կ'ունենանք խորհելու թէ պէտք չէ՞ մաքս դնել արմտեաց վրայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՕՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Բովանդակ Սպանիա ընտրական տագնապի մէջ կը դտնուի։ Բրիսանէ խնամակալ-թագուհւոյն դահակալութենէն ի վեր սեւոյ առաջին Խորհրդարանն տեղ, երկրորդ մը կ'ընտրուի։ Ընտրութիւնն երէկ (կիւրակի) պիտի կատարուէր, և համեմատապէս մեծագոյն ընտրութիւնք՝ երկու շաբաթէն։ Հանրապետական կուսակցութիւնը գրէթէ մեկուսի կը կենայ, ինամակալ-թագուհւոյ մը և մանուկ թագաւորի մը օրով արքայական դրութեան ընդդէմ շարժիլն հակառակ համարելով Սպանիացւոյ ապագայական ոգւոյն։ Ա.յսպէս յայտարարեց հռչակաւորն Էմիլիօ Բասթէլառ, «առաջին սահնարան աշխարհի», ինչպէս իւր հարենակիցք կ'ըսեն։ Օրուան պահպանական վարչութիւնը, դաշնակցեալ կղերին, կրօնային միաբանութեանց և տեղային իշխանութեանց հետ, ամենայն զօրութեամբ կը հարուածէ նախորդ վարչապետ Պ. Սակասթայի ազատական կուսակիցներն, և տարակոյս թէ Սպանիոյ անփոփոխ սովորութեան համեմատ, օրուան վարչութիւնը խորհրդարանական ոստաւոր մեծամասնութիւն պիտի չունի։ Ընկերվարական կուսակցութիւնն ևս, այսինքն գործաւորաց կուսակցութիւնը, բազմաթիւ ընտրելիներ ներկայացած է Մատրիտ, Պարչելոնա, Վալենսիա, Կարթաքենա, Բասիլեա և Սանթանտէր ճարտարագործ քաղաքաց մէջ։ Կառավարութիւնն զգուշական միջոցներ ձեռք առաւ բարեկարգութիւնն անխախտ պահելու համար։

* * *

Ֆրանսացիք նոր յաղթութիւն մը տարին ափրիկեցի արաբ թագաւոր Ահմատուի վրայ, ի Սենեկալ։ Հրամատար Ռիւս, Սուտանի երկրին մէջ, ջախջախեց Ահմատուի բանակին վերջին մնացորդներն, և 800 դիրի բռնեց։ Նոյն ինքն Ահմատու, թողլով իւր գահ և թագաւորութիւն, անապատը փախաւ, և շատ մը արաբ ցեղապետներ հպատակութիւն յայտնեցին Ֆրանսական իշխանութեան։

* * *

Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կոյմէ եղած գիտաղութեանց վրայ, (գերման գործակալը պարպակեց Ռուսիոյ դիտաւորութեանց հաղորդիչն եղած է.) Պ. Մեմանդալով պատուիրեց գաւառապետներուն որպէս զի նոյնն վնասեն թէ զանազան պատճառով ապատանեալ Ռուսեր կը դտնուին իրենց գաւառաց մէջ։ Եթէ կը դտնուին և իրօք վտանգաւոր մարդիկ են, պէտք է ձերբակալուին։ Բայց հապճեպ սրոշումներէ ու գործողութիւններէ պէտք է զգուշանան գաւառապետք և ոստիկանապետք։ Այսպէս, Վառնայի կառավարիչը կեդրոնական կառավարութեան կողմէ խիստ յանդիմանութիւն լսեց՝ ռուսահպատակ հինգ հանդաբ տիկ ուղեւորներ ձերբակալելուն համար, որք դէպ ի Կ. Պոլիս կուգային։

* * *

Ժանտատենդը կոտորած կ'ընէ Փեթերսպուրկի մէջ։ Սովորական տենդային հանճարակներու չնմաններ։ Բնակչներու մէջ մեռելոց համեմատութիւնը սովորականէն աւելի բարձր է։

* * *

Ի Փարիզ, գերման դաղթականութեան երեւելիք յունուար 27ին հանկարծակի հրաւիրուեցան գերման դեսպան Միւնսթէր կոմսին կողմէ, ի պա-

---

— 137 —

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԲՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Մի՛ վախնաք, Տավի փողոցը կը բընակի տիկին Տիւան, դատիարակուհիս, կ'ուզեմ տեսնել զայն այս իրիկուն։ Թերեւս քիչ մը շատ կենամ անոր քով։ բայց տուն դարձած ատենս պիտի ըսեմ թէ Շանդ Էլիզէէն և մեծ պուլվառներէն եկանք։ Աւա՜ղ, ըրաւ որտմօրէն, ստիպուած եմ սուտ խօսիլ։

—Շատ աղէկ, օրիորդ, պատասխանեց Լուի, ուզածնուդ պէս պիտի ընեմ

Օռօռ նստաւ կառքին մէջ։ Լուի դրռնակը գոցեց, իր տեղն ելաւ, սանձերը բռնեց, լեզուն շաչեցուց, եւ ձին ճամբայ ելաւ։

Գլուխն երկնցուցած, ականջը տնկած, Լուի բառ մը չէր կրսնցուցած այն խօսքերէն զոր Օռօռ ըսած էր կառապանին։ Դեռ կառքը դուրս չելած կառաղուէն։ ինք ելաւ կառատունէն և յամրաքայլ, ոտաքացու, երկու ձեռքը գրպանը դրած։

—Բարի իրիկուն, պարոն Շամինոն, ըսաւ դռնապանին, անոր առջեւէն անցած ատեն։

—Բարի իրիկուն, պարոն Քոնսթան, պատասխանեց մարդուկը։

Երբ մայթը հասաւ, Լուի շուտով քալեց դէպ ի կառք մը որ քիչ մը հեռուն կը կենար և որուն կառապանը, մէկ աչքը դոց և միւսը բաց, քնանալ կը ձեւացնէր։

—Շո՛ւտ, շուտ, Կռամոն փողոց, ձիդ մտրակէ՛, ըսաւ անոր Լուի։

—Ըսել է նոր բա՞ն կայ, ըսաւ Քօլիպռի սանձերը ձեռքն առնելով։

—Այո, կարծեմ այս իրիկուն պիտի ըլլայ։

Լուի կառքին մէջ մտաւ, եւ խսկոյն կողէն մտրակի հարուած մը ուտելով, ձին սլաքի պէս սկսաւ սրանալ։

Երեք օրէ ի վեր, իր ծրագրին առաջին ման իրագործելու առթիւն սպասելով, որ չէր կրնար շներկայանալ, դերակոմսն իր տունէն չէր հեռանար իրիկուան ժամը երկուքէն մինչեւ ժամը ինը։

Տեսնելով Լուիին դալն, որ սանդուղը չորս ոտք մէկէն ելնելով շնչասպառ եղած էր, սարսուռ մը չկրցաւ զսպել։

—Ի՞նչ կայ, հարցուց։

Առանց շունչ առնելու համար ժամանակ կորսնցնելու, Լուի ըսաւ անոր հիշդ ու ճիշդ այն խօսքերը զոր լսած էր կառապանէն մէջէն։

Դերակոմսին աչքը մթին նշոյլներով լուսաւորուեցաւ։

—Ատոնք ամենքն ալ շատ լաւ են, ըսաւ։

—Ի՞նչ ընելու է, հարցուց Լուի։

—Գործել, և առանց երկվայրկեան մը կորսնցնելու։

—Եթէ չյաջողի՞մ։

—Պէտք է յաջողիլ։

—Սակայն...

—Ձարտարութիւն եւ միանգամայն յանդգնութիւն, հասկցա՞ր։ Այո, յանդգնութի՛ւն, միշտ յանդգնութի՛ւն։ Առիթն այնքան լաւ է որ չենք կրնար փախցընել զայն։ Քօլիպռի քեզ հե՞տ է։

—Այո։

—Ո՞ւր է։

—Վարը, կառքով։

—Շատ լաւ։ Հիմայ դնա՛։ Գիտես ընելիքդ։

Լուի սանդուղէն վար իջաւ ելնելէն աւելի շուտով։ ցած ձայնով քանի մը խօսք ըսաւ Քօլիպռիին և նորէն կառքը մտաւ որ սկսաւ թաւալիլ, սալայատակն այրելով։

—Վերջապէս, կ'ըսէր դերակոմսն ինքնիրեն, իր շուրջը արձակելով իր նայուածքին փայլակները, պիտի սկսի գործը։ վերջը, կը տեսնենք։

Շուտ մը հագուեցաւ, և Լուիի մեկնելէ տասը վայրկեան ետքը տունէն դուրս ելաւ։

Երբ Օռօռ իր հօրը ընակարանին զռնգալը քաշեց, Թէօտոռ եկաւ բացաւ։ Հաւմբը Ֆրանչէսքան գրթէ երբէք չէր ելեւաւ։

—Հայրս կրնա՞մ տեսնել, հարցուց աղջիկը։

—Բարի՞ է, հարցուց Լուի։

—Գործել, և առանց երկվայրկեան մը կորսնցնելու։

—Եթէ չյաջողի՞մ։

—Պէտք է յաջողիլ։

—Սակայն...

—Ձարտարութիւն եւ միանգամայն յանդգնութիւն, հասկցա՞ր։ Այո, յանդգնութի՛ւն, միշտ յանդգնութի՛ւն։ Առիթն այնքան լաւ է որ չենք կրնար փախցընել զայն։ Քօլիպռի քեզ հե՞տ է։

—Այո։

—Ո՞ւր է։

—Վարը, կառքով։

—Շատ լաւ։ Հիմայ դնա՛։ Գիտես ընելիքդ։

Լուի սանդուղէն վար իջաւ ելնելէն աւելի շուտով։ ցած ձայնով քանի մը խօսք ըսաւ Քօլիպռիին և նորէն կառքը մտաւ որ սկսաւ թաւալիլ, սալայատակն այրելով։

—Վերջապէս, կ'ըսէր դերակոմսն ինքնիրեն, իր շուրջը արձակելով իր նայուածքին փայլակները, պիտի սկսի գործը։ վերջը, կը տեսնենք։

Շուտ մը հագուեցաւ, և Լուիի մեկնելէ տասը վայրկեան ետքը տունէն դուրս ելաւ։

Երբ Օռօռ իր հօրը ընակարանին զռնգալը քաշեց, Թէօտոռ եկաւ բացաւ։ Հաւմբը Ֆրանչէսքան գրթէ երբէք չէր ելեւաւ։

—Հայրս կրնա՞մ տեսնել, հարցուց աղջիկը։

—Այո, օրիորդ, կրնաք իր սենեակը տեսնել զինքը։

Եւ ոտովհետեւ իր գալուստը երբեք չէին ծանուցաներ, առանձին ուղղուեցաւ դէպ ի այն սենեակն ուր Լասէռի կոմսը գրթէ միշտ կը կենար։

Ուղեղով յանկարծակիի բերել զայն, ինչպէս կ'ընէր երբեմն, և իր անոր մտքը ելլալն յայտնել թեւերովն անոր վզին փարելով, մեղմօրէն դուռը բացաւ և առանց ձայն հանելու ներս մտաւ։

Կոմսն իր սենեակը չէր։

Ծաղկատի աղջիկը զարմացած չորս կողմը նայեցաւ։

Ցանկարծ, աչքին դուռ մը զարկաւ որուն դոյութիւն ունենալը չէր գիտեր ընաւ, օթոցով մը միշտ ծածկուած ըլլալով։

—Հոն է, ըսաւ ինքնիրեն։

Եւ մեղմ ժպիտ մը նկարուեցաւ իր շրթանց վրայ։

Դուռը կիսաբաց էր։ Օռօռ դէպ այն կողմը գնաց, ոտքին մատներուն վրայ կոխելով, քիչ մը բան կ'երեւայ գոնէ։ Երբ կ'ուզամ զձեզ տեսնել, հայր իմ, կ'ուզեմ որ գրկիք զիս, բայց կ'ուզեմ ալ դիտել զձեզ։ Ձեր անուշ աչքերը, միշտ գգուանքով լի, տ՛ինչպէս բան կ'ըսեն ինձ, Հօրը մօտ գնաց նորէն, երկու այտերն համբուրեց, յետոյ, սենեակին մէջտեղը կանգնած, սկսաւ դիտել պատերուն պատկերներն, զորոնք լոյսի մէջ էին հիմայ։

—Ա՜հ, աղջիկս, ըսաւ, թեւերովը գըրկելով զայն։

Օռօռն իր սրտին վրայ սեղմած բռնելուն որբանացած, չէր մտածեր որ նոյն սենեակին մէջ կը գտնուէր ուր չէր ուզեր որ նա մտներ։

Վայրկեան մը համբոյրներ և գորովալից խօսքեր փոխանակեցին։

—Հայր, ըսաւ յանկարծ Օռօռ, այս սենեակը չէի տեսած, ինչո՞ւ ընաւ հոս չէիք մտցուցած զիս։

—Մինչեւ չէ եկեր, պատասխանեց նա։

Ոտքի ելաւ աղջիկն եւ շուտ մը սենեակն աչքէ անցուցանելով։

—Ձեր պզտիկ սալոնը, սիրելի հայրիկ, ըսաւ, շատ կահաւորուած չէ, այնուհետեւ քիչ մը ոսուր է, շատ մութ է։

«Բայց կը հասկնամ, պարոն գիտուն, հոս է որ ձեր խորին խորհրդածութիւնները կ'ընէք։»

Գողարիկ ժպիտ մը փայլեցաւ դէմքին վրայ, և դէպ ի պատուհանը գնաց որուն թաւիշէ վարագոյրը քաշեց։ Լոյսը հեղեղօրէն սենեակը մտաւ։

—Փառք քեզ Աստուած, ըսաւ Օռօռ ասանկով, քիչ մը բան կ'երեւայ գոնէ։ Երբ կ'ուզամ զձեզ տեսնել, հայր իմ, կ'ուզեմ որ գրկիք զիս, բայց կ'ուզեմ ալ դիտել զձեզ։ Ձեր անուշ աչքերը, միշտ գգուանքով լի, տ՛ինչպէս բան կ'ըսեն ինձ,

Հօրը մօտ գնաց նորէն, երկու այտերն համբուրեց, յետոյ, սենեակին մէջտեղը կանգնած, սկսաւ դիտել պատերուն պատկերներն, զորոնք լոյսի մէջ էին հիմայ։

—Ա՜հ, աղջիկս, ըսաւ, թեւերովը գըրկելով զայն։

Օռօռն իր սրտին վրայ սեղմած բռնելուն որբանացած, չէր մտածեր որ նոյն սենեակին մէջ կը գտնուէր ուր չէր ուզեր որ նա մտներ։

Վայրկեան մը համբոյրներ և գորովալից խօսքեր փոխանակեցին։

—Հայր, ըսաւ յանկարծ Օռօռ, այս սենեակը չէի տեսած, ինչո՞ւ ընաւ հոս չէիք մտցուցած զիս։

—Մինչեւ չէ եկեր, պատասխանեց նա։

Ոտքի ելաւ աղջիկն եւ շուտ մը սենեակն աչքէ անցուցանելով։

—Ձեր պզտիկ սալոնը, սիրելի հայրիկ, ըսաւ, շատ կահաւորուած չէ, այնուհետեւ քիչ մը ոսուր է, շատ մութ է։

«Բայց կը հասկնամ, պարոն գիտուն, հոս է որ ձեր խորին խորհրդածութիւնները կ'ընէք։»

Գողարիկ ժպիտ մը փայլեցաւ դէմքին վրայ, և դէպ ի պատուհանը գնաց որուն թաւիշէ վարագոյրը քաշեց։ Լոյսը հեղեղօրէն սենեակը մտաւ։

—Փառք քեզ Աստուած, ըսաւ Օռօռ ասանկով, քիչ մը բան կ'երեւայ գոնէ։ Երբ կ'ուզամ զձեզ տեսնել, հայր իմ, կ'ուզեմ որ գրկիք զիս, բայց կ'ուզեմ ալ դիտել զձեզ։ Ձեր անուշ աչքերը, միշտ գգուանքով լի, տ՛ինչպէս բան կ'ըսեն ինձ,

Հօրը մօտ գնաց նորէն, երկու այտերն համբուրեց, յետոյ, սենեակին մէջտեղը կանգնած, սկսաւ դիտել պատերուն պատկերներն, զորոնք լոյսի մէջ էին հիմայ։

—Ա՜հ, աղջիկս զուարթօրէն, սըբիկա կը ճանչնամ, սա ալ, սա միւսն ալ... մէկ, երկու, երեք, չորս, հինգ, վեց, ասոնք Բոնարլիէռիներն են, միւսները չեմ գիտեր։ Հայր, շատ ժամանակ կա՞ր որ դներ էք զանոնք։

—Ոչ, շատ չկայ։

—Ամենքն ալ կենդանագիրներ են։ Նկարչութեան մէջ կենդանագիրները միայն կը սիրէք, հայր իմ։

—Կը տեսնես որ այդպէս է։

—Ես այսպէս բաներէ շատ չեմ հասկընար, բայց ինձ այնպէս կը թուի թէ ասոնք ամենքն ալ աքանչելի կերպով գրծուած են։ Մեծ արուեստագէտներ են որ նկարած են այս պատկերներն, այնպէս չէ՞, հայր։

—Այո, մեծ արուեստագէտներ։

—Ի՜նչպէս վեհ երեւոյթ մը ունին բոլոր այս անձերն ալ։ Օ՜հ, կիները չքեղ են... Ի՜նչ մեծափառութիւն... Ի՜նչ լաւ կը կրեն իրենց ճոխ և պերճ արդուզարդը։ Զարմանալի բան, կը յուզուիմ զանոնք դիտած ատենս։ կը թուի ինձ թէ ասոնք ալ ինձ կը նային, ինձ կը խօսին, թէ կը ճանչնան զիս և թէ օտար չեմ իրենց։ Հայր, կը զգամ որ եթէ դեռ կենդանի ըլլայն, պիտի սիրէի զիրենք։ Բայց ամենքն ալ մեռած են, շատ ատենէ ի վեր։

—Այո, ամենքն ալ մեռած են, մրմնջեց կոմսը։

(Շարունակ.)

տիւ կայսեր ծննդեան տարեդարձին։ Դեսպանը Ն. Կ. Վեհափառութեան կենաց բաժակ առաջարկելով, ըսաւ թէ Վիկտորիա Բ.ի խաղաղասէր անխախտ զգացմունք երջանիկ ապագայ մը կը վերապահէն Եւրոպիոյ։ Երբ այս Վեհապետ ի գահ ամբարձաւ, շատ մը կողմերէ երկիւղ արտայայտեցաւ թէ այս լաւ զինուոր մի՛ գուցէ պատերազմասէր հակումներ տածէ։ Բայց երիտասարդ կայսրը շուտով համոզում ազդեց ամենուն թէ քաղաքակրթիչ պաշտօն մը կը կամի կատարել, և ոչ ոք իրեն չափ քաջ դիտէ թէ տեւական խաղաղութիւն մը որչափ կարեւոր է նոյն պաշտօնին կատարման։»

ՄԱՀԵՐ

Ֆրանսացի աշխարհաշէջ պատկերհան Մէսոնիէ մեռաւ։

—Նուազ կարեւոր բայց աւելի ազդակայոյզ մարդ մ'ալ մեռաւ, անգլիացի երեսփոխան Զ. Պրատլօ, որ իւր սկեպտական գաղափարներով, չէր ուզած Ատուծոյ անուան և Ս. Գրոց վրայ երդում ընել՝ երեսփոխան ընտրուելուն առթիւ։ Ի բաց առեալ իւր կրօնական գաղափարներ, իւր քաղաքական-արժատական գաղափարներով օգտակար եղած էր գործաւոր դասուն։ Իւր մահուամբ Նորթէմփթընի մէջ ազատական-կլասմոնեան աթոռ մը բաց կը մնայ, և կը մնայ տեսնել թէ կառավարական կուսակցութիւնը պիտի փորձէ՞ կրցել այս աթոռ։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ազգաբեալ դահաժառանգ Ֆրանսիս Ֆրանսիսի արհիդքսին մահուան տարեդարձին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօնք կատարեցան Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ամեն կողմերն յունուար 31 ին։

Ի ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Բիլիի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Պրամաչեայի և հակառակորդ տարին միջեւ համաձայնութիւն մը դոյացնելու համար անգլ. դեսպանին միջնորդութիւնն օգուտ չունեցաւ։

Խաղաղական Ովկիանոսի ամերիկեան (Միացեալ Նահանգաց) նաւախումբը Բիլի կ'երթայ, ամերիկացի քաղաքացեաց շահերը պաշտպանելու։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԻՊԻՐԵՐ

Թրհալա քաղաքին մօտ (ի Թեսալիա) ձեան հիւսկ մը իջնալով 80 տուներ թաղուեցան և 25 անձինք մեռան կամ վիրաւորեցան։

—Ամէնքէ կը հեռագրուի թէ բանակցութիւնք սկսած են շուտենաւային նոր ընկերութիւն մը հաստատելու 25 միլիոն ֆր.ի դրամագլխով, և անգլիացի դրամատէրց ոմանց գործակցութեամբ։

—Կարդինալաց առաջիկայ ժողովին մէջ Պապը պիտի ծանուցանէ եղեր Եռուսաղէմի լատին Պատրիարքին օգնական եպիսկոպոսի անուանումն, և Պարսկաստանի նուիրակութեան համար եպիսկոպոս մը պիտի անուանէ եղեր։

—Ռուսիոյ կայսրն Ռուսաղ մը հանելով հրամայեց Քուրք-Խարքով-Ազովի երկաթուղւոյն դնումը ռուս Պետութեան կողմէ, որ պիտի ստանձնէ նորա շահագործումը։

—Սերպ Խնամակալութիւնը ջանքեր կ'ընէ Նախարարութիւնն եռ կեցնելու հրաժարելէ։

—Աքսուփլինային մէջ ազատական կուսակցապետք հարցանդում մ'ուղղեցին կառավարութեան՝ «ծխախոտի պետական մենաւաճառին մէջ գործուած զեղծմանց» վրայօք։

ԱՐԿԱՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐՈՐԴՈՅՆ

Զարին երկրորդ որդի Կէորկիոյ Ալեքսանդրովիչ, որ իւր մեծ եղբօր հետ աշխարհի շուրջը պտոյտ մը կ'ընէ և ռուս նաւատորմին մէջ ենթասպայ է, յանկարծ ծանրապէս արկածեցաւ այն մեծ մարտանաւուն մէջ ուր կը գտնուէր՝ կայսէ մը վար իջնալով։ Զարեւիչն ի Կալկաթա իւր ուղեւորութիւնը փութով վերջացուց՝ իւր եղբօր քով երթալու համար։

Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Անցեալ տարի հրացանի բռնուած փանիցա հազարապետին այրին, Պ. Սթամպուլովի բարեկամական տնօրինութեամբ, ամուսնացաւ Սոֆիայի Ազգային պուլկարական Պանքային տնօրէն Պ. Թէնէվի հետ, որ նմանապէս այրի է։ Պսակի օրհնութիւնը նախորդ կիւրակի օր տեղի ունեցաւ։ Թղթակից մը կը հեռագրէ թէ «Ամէն ոք կը պախարակէ տիկին Փանիցայի ընթացքն»։

—Ադրիանուպոլսոյ ռուսական հիւպատոսարանի թարգման Պ. Բովանքի Փիլիպէ գացեր է Պուլկարիոյ մէջ Փատլեւսքիի հետքը փնտռելու։

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ

Այս հռչակաւոր ամերիկացի երեսփոխան ի ժամոյ Եւրոպա պիտի գայ, գլխաւորապէս Պիզմարք իշխանին հետ տեսակցելու նպատակաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Հայրապետն ամենայն Հայոց՝ նոր տարւոյ առթիւ շնորհաւորական օրհնաբեր կոնդակ և փառակազմ օրացոյցներ ղրկած է առ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն։

Ինչպէս ամեն առաջնորդք, առաջնորդական տեղապահք, պատրիարքական փոխանորդք, վանահարք և այլք, նոյնպէս Երուսաղեմայ Ամեն. Ս. Պատրիարքն և Աղթամարայ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսն շնորհաւորական գիր ուղղեր են առ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն, պատրիարքական պաշտօնը վերստանձնելուն առթիւ։

ՀԱՒԱՏԱՐՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՐ

Մայրաքաղաքիս վաճառականներէն Դաղպեան Յակոբ էֆէնտի ի կայսերական պատուոյ ճատուցած է հանրագիր մը զոր ստորագրած են Զմիւռնիոյ նահանգին հայ եկեղեցականք և աշխարհականաց երեւելիք։ Հանրագիրը նախ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընէ վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին և կը յարէ թէ հայ հաւատարիմ հպատակներն, ինչպէս ծանօթ է Ն. Վեհափառութեան, մի միայն կը փափաքին հաւատարմական ծառայութեամբ աւելի մը դանել երախտագիտութիւն յայտնելու այն բազմաթիւ շնորհաց համար, զորս կը վայելեն ընդ բարձր հովանաւորութեամբ կայս. կառավարութեան, որոյ հովանւոյն ներքեւ ապրիլը փառք մը կը համարին իրենց։ Հանրագիրը կ'ըսէ թէ յայտնի է թէ մէկ քանի անկարգ անձանց խռովելի ընթացքը բնաւ արատ մը չպիտի բերէ այն վստահութեան վրայ զոր Վեհ. Սուլթանը կը տածէ իւր հաւատարիմ հայ հպատակաց նկատմամբ և թէ նոյն իսկ մէկ քանի անձանց հաւատարմական զգացմանց հակառակ ընթացքը ցաւ պատճառած է իրենց։ Արդ, մինչդեռ այդ կարգի անձանց այդ ընթացքը բնաւ ներման արժանի չէր, Վեհ. Սուլթանը չէ հաճած որ այդ անձինք զրկուին իւր անսպառ գթութենէն։ Ուստի, կը յաւելու հանրագիրը, մեր դիմառատ կայսեր թանկագին կենացը համար հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղած են։ Հանրագիրն ստորագրողք յետոյ խնդրած են որ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ըստ առաջնոյն չը զլանայ իւր բարձր շնորհները, զոյս ի վաղուց կը վայելեն հայերն։

Այս հանրագիր Վեհ. Սուլթանին մատուցուած ըլլալով, Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ հետեւեալ բերանացի զեկոյցն եղած է Դաղպեան Յակոբ էֆէնտիի։

«Ձեր յանձնած հանրագիրը, զոր ստորագրած են Զմիւռնիոյ նահանգին հայ եկեղեցականք և աշխարհականաց երեւելիք, Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։ Ինչպէս արդէն Հայոց երեւելեաց և այլ դասակարգերու կողմէ այդ նպատակաւ մատուցեալ հանրագրոց ի պատասխան ըսուած էր, Ն. Կ. Վեհափառութեան համար բնաւ յուսալի չէ որ հայ հաւատարիմ հպատակներն, որք այսչափ հարիւրաւոր տարիներէ ի վեր միշտ հաւատարիմ մնացած են կայս. կառավարութեան, շեղին հաւատարմութեան շաւղէն։ Թէև, ինչպէս ամեն ազգի մէջ կրնայ ըլլալ, հայ հասարակութեան մէջ եւս ժամանակէ մը ի վեր մէկ քանի անկարգ անձինք երեւան եկած են, սակայն ասոնցմէ շատը իրենց այդ ընթացքին համար զղջում յայտնելով, վերադարձած են հաւատարմութեան շաւղին մէջ։ Ուստի կը ծանուցանեմ ձեզ թէ Վեհ. Սուլթանի բարձր համակրանքն, զոր ի վաղուց կը տածէ հայ հասարակութեան համար, անխախտ մնացած է և միանգամայն կը հաղորդեմ ձեզ Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն։

Վերոգրեալ հանրագիրն ստորագրած են.

Եկեղեցական Հարք։ Արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն Արժնակ, Այտընի նահանգին վէրաքնիչ ատենի ընդհ. դատախազ Տիրան, Վաճառական Պալեօղեան Կարապետ, Զմիւռնիոյ հայոց վարժարանի հոգաբարձութիւն, Վաճառական Պալեօղեան Մատթէոս, Թագւոր Սպարթալեան, Ստեփան Սպարթալեան ատենապետ Քաղաքական ժողովոյ, Քաղաքական ժողովոյ անդամ Ստեփան Նուպար, Կարապետ Թիրեաքեան, Կարապետ Սէրչօեան, Նշան Հարկնց, Սարգիս Բազարնըգեան, Յարութիւն Հարօնեան, Վաճառական Ղուկաս Եսեան, Վաճառական Իսիչլեան Յովհաննէս, Վաճառական Գաղպեան Միրիճան, Վաճառական Լեոնիդ Պալեօղեան, Վաճառական Յակոբ Պալըգճեան, Վաճառական Կարապետ Արապեան, Վաճառական Յակոբ Տիրիզեան, Վաճառական Ղուկաս Իչլիեան, Ցանձնակատար Ալիքիարեան Մարտիրոս, Վաճառական Սարգիսեան Սարգիս, Վաճառական Պետրոս Պաքըրճեան, Վաճառական Նազարէթ Պաքըրճեան, Վաճառական Արմենակ Կամսարական, Փաստաբան Գրիգոր Զիլինկիրեան, Փաստաբան Տիգրան Գազապլեան, Վաճառական Պալեան Լուքա, Վաճառական Համբարձումեան Արամ, Վաճառական Նահիգեան Յովհաննէս, Վաճառական Եղիեսեան Թագւոր, Վաճառական Պէրաքեան Խաչատուր, Վաճառական Պետրոսեան Յովհաննէս, Վաճառական Քէսէճեան, Վաճառական Թօմասեան Թօմաս, Վաճառական Սիվրիհիսարլեան Սարգիս, Վաճառական Ագնուրեան Մարգար, Վաճառական Պալեան Յովսէփ, Վաճառական Տիլպէրեան Պետրոս, Վաճառական Կարապետեան Նուպար, Վաճառական Սիւքիասեան Սարգիս, Վաճառական Սիւքիասեան Յակոբ, Վաճառական Ղազէրեան, Վաճառական Քէզպարեան, Վաճառական Իզմիրլեան Յակոբ, Վաճառական Պալապանեան Ստեփան, Վաճառական Սուքիասեան Պետրոս, Վաճառական Գրիգորիվսկեան Ստեփան, Վաճառական Պազրանիգեան Ճանիկ, Վաճառական Համբարձումեան Համբարձում, Վաճառական Փիլիպոսեան Զարեհ, Վաճառական Պալպանեան, Վաճառական Համբարձումեան Սարգիս, Վաճառական Կիւրիւնեան Արտաշէս, Վարժարանի ուսուցիչ Զագրեան Ստեփան, Վաճառական Ագամանեան Ստեփան, Վաճառական Ճէրմակեան Թագւոր, Վաճառական Սուքիասեան Գասպար, Վաճառական Պօղոս, Վաճառական Աղվարսեան Գասպար, Վաճառական Սէպոնեան Կարապետ, Սեղանաւոր Մօրուգեան Միսոկ, Վաճառական Արօեան Սէտիս, Ցանձնակատար Զամպազճեան Միհրան, Թօմպաքեան Սարգիս, Ցանձնակատար և վաճառական Վէմեան Յակոբ, Վաճառական Մէտանեան Պօղոս, Ահարոնեան Խաչատուր, Սարգիսեան Օհան, Վաճառական Յակոբ Համբարձումեան, Վաճառական Թոպան Մովսէս, Սահակ Թաթլեան, Հաճի Պողոս Թագւորեան, Խորասանճեան Յովհաննէս, Միհրան Պողոսեան, Աւետիս Մէլքէսեան, Մովսէսեան Թագւոր, Արապեան Պողոս, Սարաֆեան Կարապետ, Գուրպէթեան Գէորգ, Գրիգոր Փարսեխեան, Սարգիս Սուքիասեան, Սարաֆեան Յարութիւն, Բուսլեան Լուքիկ, Զագրեան Յովհաննէս, Նիկողոսեան Գէորգ, Անդրանիկեան Սարգիս, Թարփէթեան Յովսէփ, Հալաճեան Ստեփան, Դաւիթեան Յակոբ, Առաքել Էպրուեան, Գասբինեան Դաւիթ, Սեղանաւոր Շէխեան Յակոբ, Վաճառական Էլմասեան Ճանիկ, Վաճառական Տուլքեան Կարապետ, Ցանձնակատար Ագարպեան Միսակ, Արմենակեան Նազարէթ, Սեղանաւոր Մերոնեան Ստեփան, Սեղանաւոր Միհասեան Միհնա, Վաճառական Մըսըրեան Գէորգ, Վաճառական Գասպարեան Սարգիս, Սպարթալեան Յակոբ, Յովհաննէսեան Ստեփան, Ճօրճ Պուպլի, Օսմանեան Պանքայի պաշտօնեայ Պիպէրճեան Խոսրով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐ

Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին անդամ անուանեցաւ Ազատիւրքսման էֆէնտի, առժամեայ անդամ վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղին։

Սարուխանի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Օսման Սաիպ էֆէնտի, նախկին շրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին։

Սէլանիկի կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Մէհմէտ Ալի էֆէնտի, ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Բաղէշի։

———

Իւլայի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ՝ Վճռաբեկ ատենի Հուգուգի ճիւղին առաջին քարտուղար Արիֆ պէյի։

Սալխէի ատիճան՝ Միտիլլիի նոտար (Մ—ՔՔ—Ը—Ն Մ—ՀՀ—ԲԲԷՏ) Ալի Լսատ էֆէնտիի, Տրապիզոնի նահանգին անտառաց առաջին քննիչ Իսքրահիմ էֆէնտիի և տեղւոյն հաշուակալութեան դիւանին հասութից ու ծախուց քարտուղար Հաֆըզ Ապտիւրրահման էֆէնտիի։

———

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ օտար մամոյ դիւանի տնօրէնի օգնական Փափազեան Սիմոն էֆէնտիի և առաջին քարտուղար Քօսթաքի Բանճիրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյից քննիչ յանձնաժողովին նախագահ դընդապետ Հաղգը պէյի և Մէքքէի նախորդ դատաւոր Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հալեպի կեդրոնական Նախ Շէրիֆ Մահմուտ էֆէնտիի, Պոլսոյ նախնական դատարանի պատժական ճիւղին անդամ Մուսթաֆա Նէչէթ էֆէնտիի և Վճռաբեկ ատենի անդամ Մէհմէտ Մաղհար էֆէնտիի։

———

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր Մեծ-Եպարքոսը չաբաթ օրը կայս. պալատ դնաց և Վեհ. Սուլթանի հրամաններն ստանալով, Բ. Դուռը դարձաւ։

—Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ և Քաղաքապետ Բրտվան պէյ երէկ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

———

ՎԵՍԷՄ. ՋԻՀՆԻ ՓԱՇԱ

Էվգաֆի նախարար Վեսէմ. Զիհնի փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ դտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

Ն. Վսեմութիւն երէկ, իւր պաշտօնատեղին երթալէ առաջ, կայս. պալատ գնաց և շնորհակալութիւն յայտնեց այն հոգածութեան համար զոր Վեհ. Սուլթանը ցոյց տուած էր իւր հիւանդութեան պահուն։

———

ԷՕՖԷՆ ՈՍԿԱՐ ԻՇԽԱՆԸ

Անցեալ գիշեր ի կայս. պալատ տրուած հացկերոյթի պահուն Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի և արծաթի շքադրամները նուիրած է Շուէտ Նորվիկիոյ թագաւորին որդի Էօֆէն Ոսկար իշխանին ինչպէս նաեւ դեղարուեստից շքադրամներ Ֆրայ մարտանաւուն զինուորական նուագածուայ։

—Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ խան շաբաթ իրիկուն դեսպանատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ իշխանին։ Հացկերոյթին ներկայ էին եւեւ Արտաքին գործոց նախարարութեան մէքթուպճի Միւնիր պէյ, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, Խարիճիյէի արաբողպետի օգնական Ղալիպ պէյ, ռուսական, շուէտական, հելլենական ու սերպիական դեսպանք, գերմանական դեսպանական գործակատարն և ճարոնական մարտանաւերու հրամանատարք։ Սեղանն սկսաւ ժամ 3 ին և աւարտեցաւ ժամ 6 ին։ Սեղանէն յետոյ ցայգահանդէս մը տեղի ունեցաւ որ տեւեց մինչեւ ժամ 8։

Այս իրիկուն եւս աւստրիական դեսպանատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ իշխանին։ Սեղանին հրաւիրուած են նաեւ նախարարք ոմանք։

———

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ նկատողութեան առաւ Գոնեայի երկաթուղւոյ խնդիրն, որոյ վերաբերեալ գրութիւնք նախընթաց օր քննուած էին Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մէջ։ Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ այդ մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց և տալիք որոշումն յետաձգեց իւր չորեքշաբթի օրուան նստին։

Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ կայս. իրատէ մը հրամայած է՝ Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ քննել թէ Գոնեայի երկաթուղւոյն համար եղած զանազան առաջարկութեանց ո՞րն աւելի նպաստաւոր է կառավարութեան, և այս մասին տեղեկագիր մը մատուցանել։

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ նկատողութեան առաւ նաև կառավարական պաշտօնատանց կողմէ կատարուած գնումները վաստակելու խնդիրն և տրուելիք որոշումը յետաձգեց չորեքշաբթի օրուան։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը խորհրդակցեցան ինչ ինչ կարեւոր խնդրոյ վրայ։

———

ԱՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ

Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսրն իւր լուսանկարը նուիրած է կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի, ի վարձատրութիւն այն ծառայութեանց զորս մատուցած էր Միտիլլի առջեւ խրած գերմանական մարտանաւու ազատման համար։ Լուսանկարին վրայ կը դանուի Վիլհէլմ կայսեր ստորագրութիւնը։

———

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ

Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առնելով Ելմտական Նախարարութեան մէկ տեղեկագիրն, որ կ'առաջարկէր՝ մանր դրամներու նուազութեան պատճառաւ՝ 1,250,000 ղրշի մանր դրամներ պատրաստել, ընդունելի դատեց և տեղեկագիր մը պատրաստելով, մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

———

ՀԱՍԱՆ ԱԼԻ ԷՖԷՆՏԻ

Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի մէկ քանի օրէ ի վեր թոքատապէ կը տառապի։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով, թիկնապահ մը ղրկեց Ն. Վսեմութեան ապարանքն և որպիսութիւնը հարցնել տուաւ։ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ բժշկական տեղեկագիր մը մատուցուեցաւ Ն. Վեհափառութեան, ի մասին առողջական վիճակին Հասան Ալի էֆէնտիի։

———

ՔԻԻՐՏ ԵՒ ԱՐԱՔ ՀԵԾԵԼԱՋՈՐՔ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է էրեղլու անուանել հեծելազօրաց այն նոր գունդերն որք պիտի կազմուին քիւրտ և արաբ ցեղերէ։ Այս հեծելազօրքեր չորս գունդերէ պիտի բաղկանան։

———

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄՈՒ

4 առ % տոկոսաբեր օսմ. նոր պարտատոմսից առժամեայ մուրհակաց հետ փոխանակութիւնը փետրվարի սկիզբը տեղի պիտի ունենայ թէ՛ ի Կ. Պոլիս և թէ՛ օտար քաղաքաց մէջ։

———

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն երեկի թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ Բարբերդէն և Տրապիզոնէն 18 յունուար թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

Նոյն Տեսչութիւնն այս աւուր թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ Բաղէշէն, Բարբերդէն, Էնկիւրիէն և Տրապիզոնէն եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած և թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

———

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական Նախարարութիւնը բանակցութեան մէջ է Օսմ. կայս. Պանքային հետ՝ 60,000 ոսկւոյ փոխառութեան մը կնքման համար։

———

ԲՈԼԻ ՄԷԹՈՅՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Կայս. բժշկական ընկերութեան վերջին նստին մէջ Տօքթ. Քամպուրօղլու ծանոյց ժողովին թէ Բերայի գերմանական հիւանդանոցին մէջ քոլեան դրութեամբ դարմանուելն սկսած է գործադրուիլ այսուցմտային վերքէ (lupus) և արտաքին հիւծախտէ բռնուած հիւանդներու վրայ։ Այն բժիշկներ որք կը փափագին ներկայ դտնուիլ այս փորձերուն, կրնան ներկայանալ հիւանդանոցն ուր սիրով պիտի ընդունուին։ Վերոյիշեալ գումարման մէջ որոշուած է նաեւ որ առ այժմ մայրաքաղաքիս զանազան հիւանդանոցներու մէջ կատարուած դարմանմանց վրայ միայն զեկոյցներ ըլլան բժշկական ժողովոյն մէջ։ Օտար քաղաքաց մէջ հրատարակուած ուսումնասիրութիւնք ապագային մէջ պիտի քննուին։

* * *

Տօքթ. Քոն Տիւրինկ գերմանական և Ժէրէմիա հիւանդանոցներուն մէջ սկսած է Քոխոնոն պատուաստը գործածել կուրծքի, ոսկերաց և մարթի հիւանդութեամբ տառապողներուն վրայ։

———

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Համազգային Անկելանոցի յանձնաժողովն չաբաթ օրը Ելմտական պաշտօնատան մէջ ի նիստ գումարեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Բակոբ փաշայի և խորհրդակցութիւնք տեւեցին մինչեւ իրիկուան ժամ 11։ Ցանձնաժողովն որոշեց ի մօտոյ բանալ այն ցուցահանդէսն որ պիտի կազմուի Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ թանկագին նիւթերէն։ Այս ցուցահանդէս պիտի կազմակերպուի Թէվֆիք Պաշի թաղապետական թատրոնի սրահին մէջ։

———

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ

Դատական նախարարութիւնը քննիչ մը կարգելու վրայ է դատարանաց վերաբերեալ խնդիրները քննելու համար։ Կ'ըսուի թէ այս պաշտօնին պիտի կոչուի Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Հաչիմ պէյ։

———

ՀԵՐՔՈՒՄ

Մանասդիրի գաւառական թերթն իրեւ անհիմն և երեւակայական կը հերքէ Պէյկրատի Օֆէ լրագրոյ նոյեմբեր 13ի թերթին մէջ հրատարակեալ այն լուրն թէ անցեալ հոկտեմբեր 25ին երկու հարիւրի չափ աւազակներ Տէպրէ գաւառակի Գուսուրաչ գիւղին վրայ յարձակելով տուները կործաներ, ամբողջ գիւղը աւարի տուեր, 250ի չափ կովեր, 500 ոչխարներ ու 600 այծեր յափշտակեր, երեք մարդ ու երկու կին սպաններ և եօթը մարդեր ալ գերի տարեր են։ Նոյնպէս նոյն ամսոյ 28ին ալ Մայիսոր կոչուած ցեղին մարդիկ նոյն գաւառակի Բոսանէ գիւղին վրայ յարձակելով բաղմաթիւ կովեր ու ոչխարներ յափշտակեր են և յետոյ Լահիճան գիւղին վրայ յարձակելով 40 տուներ այրեր 2000ի մօտ կով ու ոչխար յափշտակելով, գիւղն աւարի տուեր են։

Մանասթիրի թերթը կ'ըսէ թէ այդ գիւղերն ո՛չ այդչափ արջառներ ունին և ո՛չ ալ զայն արածելու համար բաւական ընդարձակ տեղ և թէ այդ դէպքեր բոլորովին ստայօդ ըլլալով, նահանգին ամեն կողմը կատարեալ անդորրութիւնը կը տիրէ։

———

ԱՆԹՈՀԵՄ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Ի Գում Գարու տան-տան և հինգ օրուան մէջ 8–10ի չափ դեռատի կանայք մեռած են ծննդաբերութենէ երկու երեք օր յետոյ։ Ասոնք ամենայն դիւրութեամբ ծնած են իրենց զաւակները։ Սոսկա՛լի է կ'ըսէ թէ այդչափ մահերու պատճառ կը կարծուի բժշկաց ոմանց անխոհեմ ընթացքն, որով հիւանդատ կնոջ մը զաւակն առնէլ յետոյ, առանց իրենց ձեռքերը հականեխական միջոցներով մաքրելու, ուրիշ կնոջ մը զաւակն առած են և այսպէս իրենց մատերուն ծայրը կամ եղունգներուն մէջ մնացած միքրոպներն հիւանդութիւնը փոխանցած են։

Այս ցաւալի պարագային վրայ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։

———

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Հայտար Փաշայի և Սկիւտարի միջեւ շինուելիք երկաթուղւոյ գծին տեղերն որոշուած և յատակաձեւերը պատրաստուած են։ Ընկերութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է յառաջիկայ մարտին շինութեանց ձեռնարկելու համար։

———

—Վեհ. Սուլթանի առաջին խոհարար Մէհմէտ Ալի պէյ նախընթաց գիշեր մեռաւ։ Մէհմէտ Ալի պէյ երեսուն և հինգ տարիէ ի վեր կը ծառայէր Ն. Վեհափառութեան։

—Էյուպի մէջ թուրք կին մը երկու գլուխ ունեցող աղջիկ մը ծնած է։ Այդ գլուխներ մաղով ծածկուած էին և բերաններուն մէջ ակռաներն ամբողջութեամբ կը գտնուէին։

—Ադրիանուպոլսոյ կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։

—Ոստիկանութեան նախարարութիւնը հեռագրաբար հրահանգ տուած է որոց որանկ է, որ գաւառաց ոստիկանապետք անմիջապէս հեռագրաբար հաղորդեն գաւառներու մէջ պատահած կարեւոր դէպքերը։

—Շաբաթ օրը առեւտրական դատարանի առաջին ճիւղին մէջ Ժան Պէրէ անուն գերմանացի մը յանկարծամահ եղաւ երբ Լէմմանատ Կաղէօզի գործարանի մը խնդրոյն առթիւ կը դատուէր։ Նախագահին հրամանաւ թէեւ անմիջապէս բժիշկներ բերուեցան, սակայն օգուտ չը բաւ, որով մարմինն յետ օրինական գործողութեանց Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ։

—Այն 14 ուսանողք, որք Ֆրանսա և Գերմանիա պիտի ղրկուին իրենց երկրագործական ուսումը կատարելագործելու համար, թուրքերէն լեզուի քննութիւն անցուցած են հինգշաբթի օրը և շաբաթ օրն եւս Ֆրանսերէնի քննութիւն անցուցին երկրագործական դրամատան տնօրէն Վսեմ. Փորթուգալ Մելքայէլ էֆէնտիի առջեւ։

—Պէրութի նաւահանգստին և քարափանց շինութիւնք վերջին անձրեւներէն աւրուած ըլլալով, արտօնատէր ընկերութիւնը խնդրած է կայս. կառավարութենէն որ անոնց աւարտման պայմանաժամն երկարացուի։ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը պիտի քննէ այս խնդիրը։

—Պ. Տըլաքուր Ուինձ այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս Պրուսլ ուղեւորելու համար։ Հաւանաբար մէկ ամսէն Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ ինչ ինչ կարեւոր ձեռնարկութեանց արտօնութիւնը խնդրելու։

—Մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Էչվէձօ յառաջիկայ չորեքշաբթի Գահիրէ կ'ուղեւորի իւր կնոջ հետ որուն առողջական վիճակը տաք կլիմայի մը կը կարօտի։

—Ի Պէրութ հրատարակեալ ԷլՔէնվէրլրագիրն, ինչ ինչ ազատակար հրատարակութիւններ ըրած ըլլալով, Ներքին գործոց նախարարութեան հրամանաւ դադրման դատապարտուած է։

—Ատանայէն, Հալէպէն ու Սուրիական Տրիպոլիսէն եկած վերջին հեռագրերու համաձայն, այդ տեղերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Սէլանիկի կեդրոնական հրամանատար հեծելազօրաց Միրլիվա Բէյիտ փաշա, մայրաքաղաքիս մէջ պաշտօնի մը կոչուի։

—Մաքսային վերատեսչութեան Մէքթուպճի և վերատեսչութեան օգնական Բիֆթի էֆէնտիի մահուամբ թափուր մնացած այդ պաշտօններու վերատեսչի օգնականութիւնը՝ ջնջուած է։

—Նախընթաց գիշեր ի Լաեկա Միմի անուն յոյն դերձակ մը, որ գինով էր, իւր տան ջրհորէն ջուր քաշած պահուն ջրհորն ինկաւ, սակայն տեսնելք անմիջապէս օգնութեան փութալով ազատեցին զնա։ Միմի քիչ յետոյ մեռաւ։

—Քաղաքապետութեան ժողովոյ նախագահ Ահմէտ փաշա, որ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնն երէկ կատարուեցաւ ի Պէյլերպէյ։

—Ի Եէտի գուլէ խաղախորդարանի մը մէջ աշխատող Քարլո անուն իտալացի գործաւոր մը ժամանակէ մը ի վեր հակառակութիւն ունէր իտալացի կնոջ մը հետ։ Քարլո նախընթաց գիշեր այդ կինն սպաննելու դիտաւորութեամբ առաւօտեան դէմ անոր սենեակը մտաւ պատուհանը կոտրելով, սակայն ոչ ոք գըտնելով, փախաւ իւր հետ տանելով մաս մը հոտ չուենեցող ածուխ, զոր կինը պատրաստած էր մենաշնորհն ստանալու մտօք։

—Դատական նախարարութիւնն, եպարքոսական հրամանաւ, հրահանգ տուաւ որոց որ անկ է, իսուզարկութիւններ կատարելով գտնել այն անձերն որք չրջաբերութեան մէջ եղած օսմանեան դրամներու քանակութիւնն ու արժէքը նուազեցնելու կ'աշխատին։ Նախարարութիւնը միանգամայն ծանուցած է օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դնել այդ կարգի անձանց նկատմամբ։

—Թուրէէ կ'իմանայ թէ Մաքսային վերատեսչութեան տրուած էֆէնտրագիր մը, որ կը վերաբերի Ղալաթիոյ մաքսատան մաքսատուրքի փոխարէն առնուած ապրանքներու մթերանոցին մէջ կատարուած զեղծմանց։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգային երաժշտապետ, Տիգրան էֆ. Զուլֆաճեան, մի նոր երկասիրութիւն հրատարակեց Լ'Օրիէնթալ (Արեւելուհի) անուամբ։

Եղանակը՝ արեւելեան երաժշտութեան նկարագրի յարմար պարի երգ է՝ դաշնամուրի համար։

Այս հատուածի, որպէս և նախընթաց երկոցը մէջ, հեղինակը դասական երաժշտութեան հետեւած է։ Գլխաւոր եղանակը շատ սիրուն և շնորհալի է։ Այս հատուածը կարող են ածել նոքա որք չափաւոր յաջողութիւն ստացեր են ի գործնականի։

Հրատարակիչն է Ստեփան էֆիէնտի Յովսէփեան թիւ 60 ի մեծ փողոց Համիտիէ ի Պոլիս։ Կը վաճառուի նաև ի Բրա։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ Պ. ՓՐԻՍՓԻ

ՀՌՈՄ, 31 Յունուար։ —Երեսփ. Ժողովը վիճաբանեցաւ մաքսերու յաւելման եւ ալքոհոլի շինութեան տուրք դնելու ծրագրոյն վրայ։ Պ. Փրիսփի յայտարարեց թէ այս ծրագիր մշդիւ կը համաձայնի իւր Թուրինոյի հիմնագրոյն։ Պախարակեց զԱյկոկոնմն, օտար Տէրութեանց նկատմամբ ստրկական քաղաքականութեան մը հետեւելուն համար։ Պահանջեց որոշ քուէ մը որպէս զի գիտցուի թէ Իտալիա զօրաւոր կառավարութիւն մը կ'ուզէ թէ ոչ այնպիսի կառավարութիւն մը որ սովորական անստուգութեանց մէջ խնայ վերստին։ Պ. Վիլլա կառավարութեան կողմէ ընդունուած օրակարգ մը առաջարկեց, յայտարարելով թէ «Ժողովը կ'ընդունի կառավարութեան յայտարարութիւնները»։ Այս օրակարգ 123ի դէմ 186 քուէով մերժուեցաւ։ Ժողովն որոշեց ծրագրին յօդուածոց քննութեան չձեռնարկել։ Պ. Փրիսփի յայտարարեց թէ թագաւորին հրամաններն ընդունելու պէտք ունի այս կացութեան վրայ։

Ժողովոյ նիստէն ետքը, Պ. Փրիսփի թագաւորին ներկայանալով, իւր և միւս նախարարաց հրաժարականը մատոյց։

ՀՌՈՄ, 1 փետր.— Թագաւորն երէկ իրիկուն ընդունեց զՊ. Փրիսփի, որ նախարարութեան հրաժարականը մատոյց։ Թագաւորը վերապահեց իւր տալիք որոշումը։

ՀՌՈՄ, 1.—Թագաւորը Մերակոյտի և Սրեսփ. Ժողովոյ նախագահներուն հետ պիտի խորհրդակցի արդի կացութեան վրայ։ Ծագնալը ծակր կը նկատուի։

* * *

ՓՍԱՐԻԶ, 1 փետր.—Արեւելեան Մէյնրկրակալի նաւամարտին նախորդ հրամատար Բուսրատ ծովակալ մեռաւ։

ԲՐԻՒՔ, 1.—Անհրաժեշտ է այն զրոյց թէ առեւտրական տագնապ մը ծագեր է հոս։

ՄԱՏԻԼԻՏ, 1.—Երեսփ. Ժողովոյ ընտրութիւնք կատարեալ հանդարտութեամբ տեղի ունեցան հոս։

ՊԵԼԳՈՆԱ, 1.— Նախարարութիւնն ետ առաւ իւր հրաժարական։ Միայն ներքին գործոց նախարարը կը հրաժարի։

ՄՈՍԿՈՒԱ, 31 Յունուար։ (Ա. Հ. Գ.) —Ծաղիկը սասակի կոտորած կ'ընէ հոս։— Երկաթուղւոյ գիծք մինով ծածկուած են։—Աղետալի լուրեր կուգան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 21 Յունվ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՎՈՒՐՈՅ

3 տոկոս Լոնդրայի վրայ	109 3/4
3 » Բարիզի »	22 97 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Եբէկ երեկոյ շրջ. (Միջոց 5 ՝/՝ Եբէկ)	20 30
Բերայի մէջ »	— —
Ամանաթ բացուելոյն	20 31
Դէս օրին »	20 30 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ	81 25
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ

Փոխառութիւն	A Սերի	45
»	B »	24 8/8
»	C »	20 31

ԲԱԺՆԵԿԳԻՐՔԵՐ

Ռօսթիք Ֆէնէրալ	Աքել Լ.	5 15
Քէսքէմ Ֆէնէրալ	Ամ »	9 16
Զանք ազ Ֆրանս	» »	6 30
Սան Շամեմ եվլէթլար	» »	4 33
Թրամուէյ	» »	505
Բանքէի երկաթուղի	Քր	77 3/4
Բանքէնթուղի Լավրիոմի	Դ. Ն.	153

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան սակի	ղրշ.	100
20 ֆրանքոց	»	87 7
Անգլիական սակի	»	110
Մարք (գերմանական սակի)	»	107 30
Իմբէրիալ	»	90
Դրաչմայ	»	51 10
Բուլղարական թղթադրամ	»	7 86
Մէտ. արծաթ (սարգէ)	»	168 20
Վենցոց	»	102 20
Հինգոց	»	102 20
Մեթալիք	»	100 30
Թասվիկէ	»	31
ոՏկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 31 Յունուար, ժամ 3 վայր 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	95 32 1/2
» » 4 1/2 %	105 70
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	19 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77 25
» Բեմիթի բաժնեթուղթ	332 50
Զանք Օթոման	621 25
Գրքեսի Լիմոն	832 50
Իտալական Ռանթի 5 %	92 40
Հունական 5 %	462 50
Բրազիլիէ Թիւրք (1890)	415
Եգիպտական միացեալ	492 50
Զանք ազ Բարի	837 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	458 75
Ռուսերէն ջրանցք	—
Պղտիկական արտաքին	—
Ռիօ Թինթօ	575
Մէհիխանօ	668 75
Գէց Լոնդրայի վրայ	— —

Լոնդոն, 31 Յունվ. ժամ 5 վայր 30 երեկոյ

Ռնդ. քոնսոլիտէ		97 3/16
Օսմ. » Սերի Դ.		18 15/16
» » » Ա.		45
» » » Բ.		24 5/8
» » » Գ.		18 15/16
փոխառութիւն 1877		102 1/4
Զանք Օթոման		14 3/4
Եգիպտական միացեալ (ֆունտիֆիէ)		97 5/8
» առանձ. (գրիվիէնտէ) 1890		94 3/8
Ռիօ Թինթօ		22 7/8
Ջոհանեսպուրկ (փոխառ. Բրազիլ)		101
Հելլենական 5 %		90 3/4
Մոնտէվիդէօ »		72 1/2
Ռուսական 1889		99
փոխառութիւն Բարիզի վրայ		25 370

Գ. ԹԷՆԻ, 31 Յունվ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36 70
» Լեվանտի քարանձաւներ	147 25
Փոխառութիւն Լոնդոնի վրայ	114 30
» Փարիզի »	45 17

Գերլին, 31 Յունվ. ժամ — վայր —

Փոխառութիւն Լոնդոնի վրայ	20 30
» Փարիզի »	80 40
Բուղլ թղթադրամ	236 25
Օսմանեան երկաթուղի	79 90
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18 80

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 30 Յունվ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	95 30
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	19 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ. Բէժի	338 75
Բրազիլիէ Թիւրք	—
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Զանք Օթոման	620
Ռիօ Թինթօ	573 75

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 29 դեկտ.

Հոկտեմբերէն ի վեր ձմեռնավայել առատութեամբ պարբերաբար կ'իջնեն աշնային անձրեւք, որ երկրագործական տեսակէտով՝ անհուն շահեկանութիւն ունին յառաջիկայ հնձոց։

Մեր բնակիչ քուրդք՝ որ գաւառիս երկրագործաց մեծամասնութիւնը կը ներկայացնեն, աշնային անձրեւները կ'ողջունեն ֆայդ էյէյ—բարի աչուն—գոչելով։ և յոյժ իրաւամբ, քանի որ՝ ինչպէս յիշեցինք, երկրագործական տեսութեամբ՝ իրօք աշնան անձրեւք են որ յուռթի կը գործեն նոր ձգուած սերմերը և կ'օժտեն երկրագործը առատ յուսով։

—Քանի մը տարիէ ի վեր՝ ինչպէս ծանօթ է արդէն, մարախք մեծ չարիք կը գործէին մեր և շրջակայ գաւառաց մէջ՝ ի վնաս հողագործ և վարկատու և քաղաքացի դասուց միանգամայն։

Առանց հարաւային անմշակ վայրաց մէջ՝ վնասարարք կենդանին — կամ չքոտի թռչունն, զորն և արժան է կոչել —այս տարի եւս հունտ ձգած գոլով, դժպատեհութիւն մը, որ գաւառիս և մանաւանդ Հալէպի հնձոց կ'սպառնայ, Վսեմ. նահանգապետէն ազդու հրամաններ հասած են արդէն, մարախի ձուոց այժմէն ջնջման համար։

Ուստի քաղաքիս Վսեմ. կառավարիչն՝ այս մասին՝ առ որս անկ է, ոչ միայն հարկ եղած հրամանները փութացուցած է արդէն, այլ եւ կը պատրաստուի անձամբ ուղեւորիլ ի Խառան, և իւր իսկ անձնական հսկողութեան տակ՝ յառաջ վարել երկրաւէր կենդանւոյն ջնջման գործը։

—Տեղւոյս Զինուորական Ա. հրամանատար Վսեմ. Ֆէրիք Շէվքէթ փաշա, որ վերջին պատերազմին ժամանակ Եւրոպական Թուրքիոյ բանակաց մէջ իւր գործունութեամբք՝ հռչակաւոր անուն մը թողած է պատմութեան մէջ, կը պատրաստուի մեկնիլ յիւր նոր պաշտօնատեղին ի Քէրքուք։

Նորին Վսեմութիւն յոյժ սիրալիր յարաբերութիւն կը տածէր Հայոց Սրբազան Առաջնորդի հետ։

—Հնտալտի դէպքեր՝ աշնան սիկզբները բաւական տեղի ունենալէ յետոյ՝ դադրած էին։ սակայն ձմրան հետ վերսկսան նոյն կարգի դէպքեր կրկնուիլ մասնաւորապէս քաղաքիս հիւսիս-արեւելեան թաղին և Դրս-քաղաք արուարձանի մէջ, որ կից կը համարուի առաջնոյն։

Այս առթիւ՝ կառավարական ազդարարութեամբ ամէն հասարակութեանց վարժարանք առժամապէս փակեցան զգուշութեան նպատակաւ։

Բայց այժմ, փա՛ռք Աստուծոյ, ախտն անհետացած լինելով՝ վարժարանք եւս վերաբացուած են։

* * *

35—40 տարիէ ի վեր իբրեւ օգնական քարոզիչ բողոքականութեան ծառայող պարկեշտաբարոյ անձ մը, չարթուս մէջ մեր Ազգ. Կրօն. իշխանութեան դիմելով փափաք յայտնեց վերադառնալ ի ծոց Հայաստանեաց Ս. եկեղեցւոյ։ Անցեալները խիղաճ վճռաբան մ'ալ վերադարձած էր ի ծոց մայրենի եկեղեցւոյ, ինչպէս նաեւ քանի մ'անձինք ալ վերջերս մահուան անկողնոյն մէջ զղջում յայտնած և եկեղեցւոյ սրբազան խորհրդոց մասնակցութիւնն ընդունած էին ջերմեռանդութեամբ։ Մենք զայսոսիկ կը յիշենք՝ միայն մատնացոյց ընելու նպատակաւ այն ուշագրաւ պարագայն՝ թէ շատ տարիներէ ի վեր՝ կրօնափոխ ազգայիններէ իրենց հայրենի փարախը վերադարձողք հազուադէպ չեն, մինչդեռ առաւելապէս գոհացուցիչ երեւոյթ մ'է նկատել որ կրօնափոխութեան նոր դէպք գրէթէ բնաւ չեն նշմարուիր։

* * *

Ներկայ ձմրան եղանակին մէջ ցորեանի գինը միջակ է։ ածուխը թանկ։ իւղի տեղական լիտրը (6 օխայ) կ'արժէ այժմ 3¼ ղրուշ, իսկ քարիւղի սնտուկը 51։—Կառուցոյ շինութիւնն վերսկսած է թեւ, բայց մինչեւ ցարդ հանդարտորէն յառաջ կը տարուի՝ տիրող նախընթաց հիւանդութեանց պատճառաւ։—Անցեալ շաբթու ձերբակալեցաւ խարեբայ մը, որ զանազան հետաքրքրաշարժ միջոցներով շատ մը տուներ մոռած և բաւական բան շորթած էր։—Տեսք գտնուող Ֆրանսացի դեռատի մայրապետ մը անցեալները զոհ գնաց հնամախտ։ մարմինը մեծ պատուով ամփոփեցին նոյն իսկ տաճարին մէջ բացուած յատուկ դամբարան մը։—Բանի մ'օր առաջ Ըէժիի դէտ մ'սպանուեցաւ գիշերայն, և սպանելոյն եղբայրն ալ յաջորդ գիշեր սպանչին ընկերներէ մին ծանրապէս վիրաւորելով փախստական եղաւ։—Հռովմէական հայոց դպրոցը որ երկար ժամանակէ ի վեր գոց էր, վերաբացուեցաւ մտերս։ հայ յաճախորդք կան, թէև նոյն դպրոց՝ յետնակարգ վիճակ մ'ունի։—Աշնանային անձրեւք բաւականաչափ արօտ պատրաստած են արդէն, որով զուարթերես են դուարթոյծք։ սակայն ձեան առատ տարափն՝ որ պուրակ պուրակ կ'իջնէ մինչ մենք կը գրենք, կը թաւի թէ կանաչագեղ մարգերն ձերմակ պատեանով պիտի քօղարկէ քանի մ'օր՝ յառաջապահ տխրութիւն խաչանց և յապաղայ բարգաւաճութիւն ամենայն բուսոց։ Գ. Կ. Ո

Ի ՋԱԲՈՆԱԿԱՆ ԼԵՐԻՆՆ

Անգլիացի երեւելի մատենագիր Սըր Էտուին Արնոլտ, Ճաբոնի վրայօք իւր փորձառութեամբք համակ ցնորակոծ, Քարնիգավայէն հետեւեալը կը գրէ։

Ճաբոն՝ լերանց երկիր մ'է, ու Ճաբոնցիք կաթոգին կը սքանչանան, ու յանհունս կը բերկրին գեղեցիկ լեռնագաւառներուն մէջ՝ որք Ճափոնի կայսրութիւնը կը զանազանեն։ Իւր մակերեսին 1213ընդգ. յիրաւի մշակութենէ ի սպառ յետնմնաց են, կա՛մ երկրին թերակատար և ո՛չ կարգաւորեալ հանգամանքին և կամ հնդկեղէգան դալարոյ ու վայրի մացառներու հոծ խորարմատոյն բլրոց ու տարածութեանց վրայ առաւելութեան համեմատ՝ զորս ոչինչ կարող է մաքրել ի բաց։ Ուստի բաց ի հողոյ մանր մասերէ, ուր պարագաները նպաստաւոր են աղդեցիկ ու գործօն հողագործութեան մը, Ճաբոնցիք իրենց լեռները կը նկատեն ու կը գործածեն մանաւանդ իբր աչաց բերկրաղուարճ վայրեր ու հաճոյալիր ապաստարաններ տօթակէզ և հեղձուցիչ օդէն ու տապաղունչ հողմէն՝ որ այժմ կ'ողողէ դաշտերը կիզիչ ու դժնդակ օդով մը։ Ծովափունք այս եղանակին մէջ ջերմին, կամ ջերմագոյն են, ներքնաշխարհի դաշտերուն պէս, ու այսպէս ժողովրդեան գոգ իմն համաշխարհական ելք մը կայ քաղաքներէն, առաններէն ու գիւղերէն յանհամար վարս առանձնութեան՝ նիփոնի դալարաւէտ ու ցանկալի բլրոցն ի միջի թափող։ Ժողովրդեան միջին ու ստորնադոյն դասուց մէջ նորոյթն՝ ուխտագնացներու պէս երթալն է։ Սպիտակ հոսքի մը, սպիտակ վարտիք, ու սպիտակ սառնապաններ հագած — այդ գոյնը նշանակելով ապաշխարութիւն անցեալ մեղայ համար, և աւելի կամ նուազ ջերմեռանդն, որոշում մը՝ կենաց դրքէն նոր թերթ մը ընթեռնլով քննելու համար— քաղաքացի ազնուականը յառաջ կ'ընթանայ գունագեղեալ դրբոչիւ, ցպով, փոքր մախաղիւ, եւ յարդէ փեղոյրով իր ադանդոյն խորհրդանշանաւ վկայուելով, բլրոց մէջ բարձր՝ գեղատեսիլ տեղոյ մը ի խնդիր, ուր կարող է սակաւ բարեպաշտութիւն մը մեծաքանակ մաքուր զովագին օդոյ, բերկրալից տեսարանի ու մխտատեւ լուացման մը հետ խառնել ի մի։ Նա չի կարօտիր տանելու ու չի տանիր ո՛ր եւ է կաղ ու կարասիք։ Իր մերկ ոտները պէտք չունին նորա մաքուր ընդէմ։ Մէն մի նոթոյի մէջ իրեն կը տրուի մաքուր էյմաս մը՝ իր բազանեաց ու ճաշին համար, Ցէ-Խաաա մը՝ վրան ննջելու համար, ու անսպառ կոչնին (խարշեալ բրինձի տաշտը) յաւելուածական, պարզ կերակուրն, որ իր բովանդակ խնդրածն է, ի փոխարէն օրական յոյժ ջնջին գումարի մը։ Եւրոպացիք բնականաբար և ոչ պիտակաբար, նմանօրինակ երթերէն ու ըստէպ այցելութիւններէն ծանրաբեռնեալ ու յափրացած են, յորմէ հետէ անտանելի ու դժնդակ հիւրերու փորձէն ստէպ կ'առնուն։ այլ մեք— վեցից ընկերութիւն մը— վերջերս տեղւոյս մի պանդոկին մէջ հաչուեցուցակի մը դումարը հատուցինք՝ չորս աւուրց ճաշի ու բնակութեան ծախուց համար, յորում կար նաեւ լուացքի ու առատ թարմ կաթի ծախքն, որ ընդ ամենայն տասն եւ մի ենի հասաւ, կամ չուրջ երեսուն ու չորս շիլլինի։ Ամեն ուրեք եղող այս դուռնակ դիւրագնի ու ախորժելի կարգադրութեամբք, Ճաբոնցի ժողովուրդն իրենց դեղեցիկ ցամաքին ամեն կողմերը մեծ բազմութեամբք կը չուեն, մեծաւ մասամբ հետիոտս ամարայնի և ի կանուխ աշնայնի։ Ճաբոնցիք արդարեւ հետեւակագնացներու ազգ մ'են, զոհ են ինչպէս խոնարհագոյն դասը զինքը կը նկատէ, ու իրենց փայտեայ հողաթափներով կամ խոտեղէն սանդալներով հիանալի չափու դեռնոյ մը դէպ ի երկայնքը կը խուսափին։ Ո՛րքան գծեր երկաթուղւոյ ընդ երկայնութիւն ծովեզերաց կամ ստորին ու ճախին երկրաց ի միջոյ տարածուելով կ'ընթանան՝ դիւրաւ և փութով անցորդներ տանելով ու փոխադրելով, թէպէտ ո՛չ շատ մեծ հանդստամբ, երբորդ կարգի խոնամխոս կառքերուն մէջ, լերանց շատ մը պայծառափայլ շարքերու ստորոտը։ Ցանկամամբ անվեհեր դնացիք գիւղ մը սակայն կը պատրաստուին երեսել՝ որ բրնձոյ արտերէն երեք-չորս հազար ոտնաչափ վեր բարձր է, ուր անոր ջերմութիւնն եւ մեծութիւնը յեակոյս թողուած են և թաւալգլոր բլրոց անեղր գալարութիւնը, հարիւրաւոր ծաղկամբք ճոխաբոյս միտք ու մարմին կը կաղդուրէ։

Մանաւանդ թէ, քու ճաբոնցիդ կը սիրէ լեռներուն մէջ այն տեղերն ու գաշտերը՝ յորս ջերմ աղբիւր մը ժայռերէն կը բղխէ, ու կարող է օգտակար դառնալ աւելի կամ նուազ բժշկական բաղանեաց համար։ Իքաօ, ուր արդ իսկ դնացինք, այնպիսի տեղւոյ մը լաւ օրինակ մ'է։ Անդ Նրատեանի մը պատառուածոյն մէջ բերկրապատար հովտէ մը տաք ջրոյ նուրբ բայց զօրաւոր վտակ մը կը հոսէ այժմիկ, այնչափ պատարուն երկաթոյ ու ստոիոնի ծծմբիտներով որչափ իր բոլոր անցքը պայծառ-ոսկեդեղին կը դառնադրէ, ինչպէս եւ կարկաչաահ կը խոխոջէ և ի ստորեւ ծուխ կ'արձակէ՝ մեծագոյն հեղեղատ՝ ի մէջ անհետ կորնչելու համար։ Ընդարկրեայ աչխարհէն այդգունակ պարդեւ մը բընութեան, և որպիսիք բաղաղեղ են —Ճափոնի մէջ գրեթէ միշտ քաղաք կամ գիւղ մը կը գոյանէ՝ իր պարտ ու պատշաճ վայելից ու ուրախութեամբ յիրմէ զմայլման համար։ Իքաօ՝ առ եղերք իր թանկագին առուակին «Օ Եու»ի՝ լեռնէն վեր կը բարձրանայ աւելի գահավէժ և գեղանկար քան ի Մալթա՝ քարեայ սանդուղներէ փողոցի մը մէջ, ու ամեն պանդոկներն ու տուներէն շատերը տաք աղբիւրի առանձին ծորակ մ'ունին՝ հնդկեղեգնեայ փողորակներու միջոցաւ բաղնեատն լոգարանի մը մէջ բացուող, ուր, օրն երեք կամ չորս անգամ, այցելուք կամ բնակիչք մինչեւ իրենց վերը կ'իջնեն կը կանգնին, թոյլ և հեշտալի գրկածութեամբ հոսանուտ տարրին, որ Մորոյակին ստոր երկրեայ հնոցներուն մէջ իրենց համար ջեռնալ է։ Շատ պարզութիւն ու յոյժ սակաւ թագնութիւն կայ ճափոնական սոյն հանրային ջերմաջրոց յօրինուածութեան մասին։ Ցեղոյն զրաղանքն է լոգանք, և, հանդերձներով կամ անհանդերձ, անձնիւր ոք կը շարունակէ լոգանալ միշտ, ցորքան ոսկեղէն ջուրը կը շարունակէ խոխոջել միշտ ի վայր մթին և դիմահար ժայռերէն զորս կը հովանաւորեն ու կը պարբսպեն ամեն տեսակ օտար ծառեր, ու կը պահեն վայրի ձարխոտներ, մրկնասոխներ, վայրի կրեմատիտներ, ու, ասա «չօչին նօ հանա», լապտերածաղիկ կոչուած Քանթերպէրեան բերժոյժ։

Մեր վեցեցունց խմբակն, իր մէջ ունենալով ճափոնցի երկու տիկնայք, Իքաօ ելաւ Փնէյէլներու երկան չուանով մը, որոց իւրաքանչիւրն երկու մարդ կը քարշէին։ Վերելքը չորս ժամ կը տեւէ, ու էյէլոմայներն երկիցս կամ երիցս կայ կ'առնուն հանգչելու համար։ Փոքրիկ կառքերը սաստիկ կը դառնան իրենց անիւներուն վրայ ջրային առաջակողմէն։ Նուազամեալք Իրոպներէն երդեցեկաց դաս մը կը խմբեն։ ուղեւորը վար կ'իջնեն ու ումպ առ ումպ թէյ և գարեջուր կը ճաշակեն։ էյէլոմներն իրենց գլխոյ ծածկոյթներէն ու վարագաներէն արտաշնչութիւնը կը քամեն կը հանեն, իրենց խայթուածալի ու ազտեղեալ մարմիններէն ցուրտ ջուրով ազտը կը մաքրեն, իրենց բերանները կը ցողուեն, տաք թէյով թրմեալ սկահակ մը բրինձ կ'ուտեն, ու դարձեալ պատրաստ են դժուարին գործոյ երկար չըրջանի մը համար։ Բլրոց ներքին կողմը կամ խորերը էյէլոմայները կարող չեն անցնիլ։ և պէտք է որ ոտքով երթաս շատ մը չահագրգիռ՝ ցանկալի տեղերը, կամ էյնոնասիս, որ տեղացւոյն համար դրդալիր հեշտութեան, սակայն օտարին համար երազաճուն տանջանաց գիւտ մ'է։ Նման է ամրապինդ հնդկեղեգէ մը կախուած մեծ կողովոյ մը կափարչին, ու պէտք է որ ոտներուդ վրայ նստիս, կամ զանոնք՝ էյէլին հարուածներուն հանդէպ՝ իրարու վրայ դնես խաչանման —երկոքին դիրքերն անփորձին համար՝ անդամալուծութեան և տանջարանին միջեւ բանի մը նմանեցնելու կարծիք դոյացնելով։ Մեծաւ մասամբ, ուստի, որպէս կեդրոն ինչ, Իքաօէ կատարուած բաղում և զուարճալի արշաւանքներու միջոցին մեր էյէլներն ի մարդկանէ թափուր մեզ կը հետեւէին, զի մեր գեղանի ճափոնցի ընկերուհիներուն ազաքէն ընտիր և սքանչելի հետիոտներ լինելը կը յայտնուէր, եւ կը վազվազէին ու կը չողչողային ի միջոյ ոլորտապտոյտ անտառաց ու վայրի մօրասներուն վրայ, իւրաքանչիւր օր զգենլով մի նոր ու պայծառագեղ էյէ-ֆոնօ, որ զիրենք թռչնոց կամ թիթեռնիկներու հանգոյն կ'երեւցնէր։ Ըստ սամ օրինակի, առնելով աւուրն մեր ըմպելին մեծաքանակ ումպով՝ անտառային քաղցրախորժ առանձնութեան մը, նոտնի տաճարի մը մէջ, կամ մեծաւոր սանդնքի մը զովութեամբ ու նուազով զուարճանալու համար, կ'այցելէինք Պէնքէն նօ Բրէն, Ողորմութեան դիցուհւոյն ջրվէժը։ ԲօՖիլբ Նամն, Զաստուածոց բլուրն, ուստից կէս ճափոնիան կը թուէր դուրս տարածուիլ, գալարագեղ և անդորրաւէտ, մեր բարեբաստ ոտից ներքիւ։ Մէյոս-Սասան, ուր նախընթերցիք յոտս Պուտտայի բաղնին, բոսորագոյն եւ ոսկի ու երփներանգ նկարապաճոյճ ձեղունները միջի քանդակաղործաց, ու բարձրաբերձ սեաւ կոհակածուի ծածկատեղեաց ի ներքոյ, այնքան մեծաշուք ու գեղատեսիլ վայրի մը մէջ՝ մինչեւ չաստուածքկարէին ճաչակից լինել մեզ։ Կ.-Սալն, Գարնոն Մասնը, կանաչագեղազոն և աւելի պճնագեղեալ շքով վայրի ձարխոտներու ու ամայարոյս ծաղկանց՝ ամենալաւն ու ամենագեղեցիկն յամենեսին, չաստուածոց գիւղը, Հոբէնան, դժուարին առ յինքն ձեռնամերձ լինել, այլ արժանի երկայն և ավարիայ դնացքի մը բոլոր յոգնութեան և խոնջանաց։

(Շարունակելի.)

ՏՕՔԹՕՔԷՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՄՄՈՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ուղեղի, ողնաձուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից

Ամեն օր, յետ կիսաւուր
Ի Բերա Պէյքեար փողոց Թիւ 9 236

Ա. Զ. Դ.

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Օրենք չոգենաւը, նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասաւ։

ՍՊՈՂԻՆ ՄՕՌԻՆ ԶԿԱՆՆ ՕՇԱՌԱԿ

Նըլտրէլ Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք Ագդ. և Պօռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորթ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաթափանցելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական դիտութիւնն ի վաղուց աստի հաշկած է, մասնաւորապէս այս յաշող պարտաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԻՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Հ. Նուրեթանին

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՔԱՍԷՐԻ

Պահրը Սէֆիա պողազընտա ասաքիրի Շահանէ մուսիէնաթը իչիւն, միւպարեասը մէվգրի միւնադասաեա գօնուլան նանը ազիզին իթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անկամագ խաթէէնէրին թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթաեա գասար մադամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

21 քանունը սանի 1891 872
Նօ. 13 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ

Ինչասթը ասքէրիյէ իչուն միւպարեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնադասայա գօնուլան երիմի պէն ատէտ Ինկիլիզ ամէչ թուզլասընը քեանունի սանինին երիմի իւչինճի չարշէնպիհ կիւնի գարարը գաթի վէ ֆէրտասը եիւզտէ պէշ թէնզիլաթ կիւնի օլտուղընտան թալիպ օլանլարը ինչասթը ասքէրիյէ տարիբէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

17 քանունի սանի 1891 870
Նօ. 11 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻ

Սէլանիքլէ թէվֆիկինտէ պուլունան ճինուտը ճէնապը միւլիւքանէէ մուայինանթը իչուն միւպարեա օլունաճագ էրզգատան գօչ էթի եիւզ օն պէշ, գուզու էթի տօգսան պէշ, էրզ ալթմըշ սէքիզ, սատէ իւչ եիւզ օն, թուզ երիմի պիր, օսման երիմի իքի, մամ իքի եիւզ եէթմիշ, չաթապ իւչ պուչուք, քէսմիւր օն պիր, չարիր երիմի ալթը, կիեհաֆ օն եէտի, սաման օն իւչ, զէյթ եաղը իքի եիւզ, սապոն եիւզ երիմի, կազ դրրդ պէշ, ֆասուլիա գրրդ սէքիզ, չէքէր եիւզ, զէյթուն թանէսի վէ իւզիւմ տօգսան պէշ, սիրքէ երիմի պէշ փարատա թալիպի էօհտէսինէ օլտուղունտան իթասընա թալիպ օլանլարը թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մադամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 քանունի սանի 1891 871
Նօ. 12 3—3

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵՑՒ

Բուրգէյ երկաթուղւոյ բաժնեթղթերուն 126րդ վէճկահանութիւնն պարբերները

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,599,596	300,000	694,097	1,250	242,481	1,000	1,025,690	1,000
1,346,710	25,000	851,192	»	313,922	»	1,068,910	»
1,055,872	10,000	1,032,265	»	455,754	»	1,366,319	»
1,977,457	»	1,071,740	»	483,675	»	1,399,121	»
101,928	2,000	1,108,867	»	521,696	»	1,406,927	»
155,203	»	1,234,901	»	521,700	»	1,541,504	»
360,395	»	1,359,360	»	575,978	»	1,574,691	»
1,071,739	»	1,532,976	»	694,100	»	1,582,315	»
1,776,119	»	1,574,695	»	707,579	»	1,646,584	»
1,779,591	»	47,006	1,000	851,194	»	1,776,116	»
242,484	1,250	99,619	»	856,939	»	1,801,518	»
301,079	»	99,620	»	971,651	»		
562,893	»	210,540	»	994,190	»		

400 ֆրանք շահող թիւեր

25,836	210,537	387 389	600,271	798,650	1,038 503	1,254,905	1,506,846	1,786,627
7	8	90	2	807,876	4	1,273,916	7	8
8	9	391,431	3	7	5	7	8	9
9	227,626	2	4	8	1,055,871	8	9	30
40	7	3	5	9	3	9	50	1,801,516
47,007	8	4	600,296	80	4	20	1,532,977	7
8	9	5	7	851,191	5	1,276,186	8	9
10	241,

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ... ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ոչնչա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան.

38

Հրաշագործ Հալեպեան Դեղամեծամասդ
Մեծ Կարմրաթոյր, Հրաշագործ Ալեր,
Ոսկի Ալեր, Ոսկի Ալեր, Ոսկի Ալեր